

Uredništvo: uprava: Ljubljana, Koprivska 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 lit. za inostranstvo 30 lit.

Čez. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inostranstvo

SLOVENE

OKTOBER 1943

2

SOBOTA

Voller Abwehrerfolg bei Saporoschje

65 feindliche Kriegsschiffe und 56 Handelsschiffe versenkt und andere viele Einheiten beschädigt von der Kriegsmarine und Luftwaffe im September

Aus dem Führerhauptquartier, 1. Oktober. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Landfront des Kubanbrückenkopfes wiesen unsere Truppen mehrere starke Angriffe der Sowjets ab. Feindliche Kampfgruppen, die erneut zu Lande versuchten, wurden vernichtet.

Im Kampfraume südöstlich Saporoschje brachten die gestrigen Kämpfe einen vollen Abwehrerfolg. Die mit stärksten Infanterie- und Panzerkräften unternommenen Durchbruchversuche des Feindes wurden abgeschlagen. Die Sowjets erlitten hohe blutige Verluste. Von 250 angreifenden Panzern wurden 140 vernichtet.

Am mittleren Dnjepr sind noch erbitterte Kämpfe um die einzelnen feindlichen Brückenköpfe im Gange.

In verschiedenen Abschnitten der Mittel- und im Norden der Ostfront wurden örtliche Angriffe der Sowjets abgewiesen.

Die Luftwaffe griff mit zusammengefassten Kampf-, Sturm- und Schlachtfliegerverbänden wirkungsvoll in die Kämpfe südöstlich Saporoschje und am mittleren Dnjepr ein.

Ein Unterseeboot versenkte im Schwarzen Meere einen feindlichen Dampfer vom 800 BRT.

An der süditalienischen Front kam es gestern nur südlich des Vesuv zu

nennenswerten Kämpfen. Vorstöße britischer Panzerkräfte wurden dort abgewiesen.

Im Mittelmeer erzielte die Luftwaffe Bombentreffer auf zwei feindlichen Kriegsschiffen und beschädigte sie schwer. Begleitende Jäger schossen hiebei drei feindliche Flugzeuge ab.

Bei feindlichen Luftangriffen am 28. September und in der Nacht zum 30. September wurden trotz ungünstiger Witterung über Westdeutschland und den niederländischen Küstengebiet 40 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Kriegsmarine und Luftwaffe versenkten im Monat September: 1 Schlachtschiff, 3 Kreuzer, 26 Zerstörer, 3 Torpedoboote, 13 Schnellboote, 1 Unterseeboot und mehrere Klein-U-Boote, 2 Minensuchboote, 2 Bewacher und 20 Landungsboote.

Beschädigt wurden: 1 Schlachtschiff, 18 Kreuzer, 17 Zerstörer, 1 Torpedoboot, 8 Schnellboote, 15 Landungsboote und 5 andere Kriegsschiffe.

Ferner wurden 55 Handelsschiffe mit zusammen 315.700 BRT. und 1 Transportsegler versenkt oder vernichtet und 133 weitere Schiffe mit über 600.000 BRT. beschädigt. Die Beschädigungen zahlreicher getroffener Kriegs- und Handelsschiffe sind so schwer, dass auch mit der Vernichtung eines Teiles dieser Schiffe gerechnet werden kann.

Ob tretji obletnici trojne zveze

Nadaljevanje govora nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, govor predsednika Italijanske fašistovske republike Mussolinija in japonskega zunanjega ministra Sigemica

Danes, na tretjo obletnico podpisa trojnega sporazuma, lahko ugotovimo, da se je ta zveza v vsakem okviru obnesla. Zveza, ki je bila sprva zamišljena kot svarilo predsedniku Rooseveltu, naj se ta ne postavlja po robu življenjskim pravicam nenasičenih narodov, je postala po ameriški vojni napovedi simbol te osvobodilne vojne in naših narodov. Pod okriljem tega simbola so se vsi združeni narodi zili v eno samo bojno skupnost, ki se bje na življenje in smrt. Tako je bilo v preteklosti in tako bodi tudi v bodoče.

Trodo vno leto je za nami. Leto hudih bojev, v katerih so bili doseženi pomembni uspehi, manjkalo pa tudi ni udarcev, kar je seveda v tej velikanski in po vsem svetu raztegnjeni bitki razumljivo. Takšni delni uspehi so pri naših nasprotnikih zadnje čase vzbujali up, da so se lotili propagande z vsemi sredstvi. Začeli so napovedovati doždevno blizajočo se zmago. Govore celo, da je zmaga že izbojevana. Govorili so o sprejehu v Evropo, o vkrakanju v Berlin, govorili o odstranitvi narodnega socializma in fašizma, o izkoreninjenju nemškega naroda in njegovih zaveznikov. Biebetajo o osredotočenem napadu na Japonsko, o razcefranju japonskega cesarstva, o kaznovanju doždevnih vojni krivcev, o preobrazbi osvobojenih osemlet, o kazenski vzgoji premaganih narodov in še o drugih neštevitnih neumnostih. Ako teh glasov ne bi sleherni dan slišali v nasprotnikovi propagandi, bi človek skoraj ne mogel verjeti, da so se naši nasprotniki upali spustiti v igro s takšnimi norimi sleparijami.

Vsekakor pa bi rad za nemško ljudstvo, ki nosi glavno težo tega velikega boja, ugotovil — in prepričan sem, da velja to v enaki meri tudi za ostale narode, ki so vključeni v trojni sporazum —, da namreč ta, le njim samim ustrežajoča in bedasta propaganda sovražnikov, pada pri nas na docela neplodna tla.

Skoraj štiri milijarde ljudi, ki pripadajo narodom, vključenim v trojni sporazum, stoji danes kakor prej v Evropi in Vzhodni Aziji pripravljenih, da branijo svojo domovino do akrajnosti in se bore za bodočo usodo svoje zemlje in svojih narodov in so za to pripravljeni žrtvovati tudi poslednjo kapljico krvi. Mislim, da naši nasprotniki niti ne slutijo, česa so sposobni Nemci in zavezniški narodi in s kako trdovratno odločnostjo in neoplojnostjo vero v zmago zro bodočim bojem nasproti.

Naj nas čaka še tako huda bitka, vendar smo o nečem lahko prepričani: Naši vojaki se bodo zavestno in s fanatizmom, ki mu ni

para, na vseh evropskih obrambnih ali dohodi borili proti nasprotniku. Niti boljševiki niti Angličani in Amerikanci ne bodo nikdar osvobodili Evrope in nikoli ne bo moči Japonski iztrgati Vzhodne Azije. Drana napadalnost našega vojska na kopnem, morju in v zraku bo odločilna tudi za vse bodoče boje. Ne se čete bodo nasprotniki napadale vedno znova, kjer koli bodo našle teleten nani. In mu tako dolgo zadržale uničujoče udarce, da bo nekoga daleč od grla isti vojni, ki je sam zasnoval. Toda bo prišlo do konca tega usodnega boja in članit trojnega sporazuma bodo dobili možnost, da uvedejo nov red, ki bo v pravičnem sorazmerju s krvavimi žrtvami na bojnih poljih in doma

in bo zagotovil narodom bodočnost, svobodo in srečo. Da bo ta zmaga pripadla našemu orodju, to je naša najgloblja vera.

Danes, na tretjo obletnico trojnega sporazuma, pa se lahko s vsem ponosom oarmo na brezprimerna junaštva naših čet na kopnem, na morju in v zraku in se vnovič pogumno in zvesto strmo okrog našega vodje ter napremo vse sile za dosego zmage in srečne bodočnosti naših narodov.

Ob zaključku bi posebno rad poudaril svoje veliko veselje in zadoščenje nad dijaki poslancami gospodov zunanjih ministrov trojne zveze, ki so pravkar po etru prispeli iz Evrope in Vzhodne Azije. Vsa prijateljska čustva, voščila in pozdrave, ki so bili poslani našemu vodji in nemškemu narodu, s tem kar najpričneje vračam.

Ducejeva poslanica

Fašistična Italija se bo borila do končne zmage

Imam za dobro znamenje, da moja vrnitev v Italijo sovpada s obletnico podpisa pogodbe, ki je neolotljivo povezala fašistično Italijo, narodnosocialistično Nemčijo in državo japonskega cesarja.

Republikanska fašistična vlada je odločena, da se v zasmenju liktorskega snopa z vsemi silami in vero, ki je Italijo vedno navdajala, bori dalje do končne zmage. Po mednarodni kliti, ki se je bila zvezala z izdajci, zasnovani dogodek je rodil posledice, ki bodo za potek vojne odločilnega pomena, zakaj Italija si je lahko ustvarila sliko razvalin, ki so ji grozile.

Republikanska fašistična Italija bo te dni

ponižanja izbrisala iz svoje zgodovine ter s krvjo oprala sramoto, s katero je hotel izkoristiti vladar omadeževati izročilo in častno preteklost svoje države.

Italijanske čete bodo z nemškimi in japonskimi osvobodile svet mednarodne tople, ki se ne sramuje nobenega sredstva, zlasti ne izdaje, da bi zasejala med vsemi narodi in njihovimi izročili zmado Nemski in japonski tovariši so lahko prepričani, da bo narodna fašistična Italija z enako vneto in enako vero spoštovala pogodbo o trojni zvezi, kakor sta jo navdajali v preteklih treh letih. To je vojna bojevnikov na fronti, ki so na številnih bojiščih preicali kri za skupne vzore vseh treh narodov.

Osne države morajo zmagati

Japonski cesarji zunanji minister Sigemica je v svojem govoru, ki ga je imel po radu, izjavil naslednje:

«Cilj osi je, doseči pravico na svetu. In proti temu cilju gremo pri izpolnjevanju svojega visokega poslanstva z neomajno gorečnostjo dalje. Naj se na tej poti prijeti kar koli, naj Badoglijeva vlada po angleško-amerškem razvejanju in spletkah zagreši kakšno koli izdajstvo, vezi med osmi državami ostanejo trdne. Na poti k zmagi ta naša zveza svetleje jari kot znamenje pravice kakor kdaj koli prej.

Globoko Hitlerjevo prijateljstvo je omogočilo čudovito rešitev ministrskega predsednika Mussolinija, ki je v teh srečnih dneh stopil na čelo novo ustanovljene fašistične republike. Cesarska japonska vlada je z vlado velike Nemčije takoj storila potrebne korake, da prizna

to novo italijansko vlado. Dovolite nam, da izročimo srčne želje sovorojeni Italiji, ki to šla pod vodstvo ministrskega predsednika Mussolinija kot državnega poglavarja slavni preteklosti nasproti.

Dežele osi imajo tako kot države in narodi kakor tudi kot članice družine narodov prav tako neoporečno pravico do življenja kakor kakera koli druga država ali kakor kateri koli drugi narod. Ker je bila ta pravica do življenja ogrožena, smo slednjič zgrabili za meč. Sedanja vojna za nas ni nič drugega kot samoohranilna vojna. Naši nasprotniki so skušali prezirati našo pravadno pravico z vsemi političnimi, vojaškimi, gospodarskimi in drugimi sredstvi ter nam zadržati zanjko okoli vratu. Šele danes spoznavamo v njihovih odkritih priznanjih vojnih ciljih potrdilo, da imajo namen, ustvariti takšen svet, ki bi jim dovoljeval, da bi vladali po mili volji nad drugimi narodi, da bi uničili osne sile, ki so se njihovim nakanam postavile po robu.

V zadnjih treh letih se je osi navzlic hudi preskušnji posrečilo, izvesti svoj tvorni naeri. Zdaj dajemo na vzhodu in na zahodu sovražnikovim protinapadom močan odpor in te protinapade povod odbijamo. Ta znameniti dan je primeren, da obnovimo truden sklep, da bomo nadaljevali skupni boj do uspešnega in slavnega konca.

Naši zavezniški v Evropi branijo pod vodstvom velike Nemčije možno evropsko trdnjavo. Z bojevitostjo, ki alina primere, pobijajo nasprotnika in delajo dan za dnem drzna in hrabra junaštva. Temu bi japonska rada izrekla svoje neomejeno spoštovanje.

Na drugi strani zadaja Japonska sovražniku na različnih bojiščih velike Vzhodne Azije uničujoče udarce, ki mu prinašajo izgube v ljudeh in v blagu. Tisto, za kar si Japonska prizadeva, je uveljavitev pravičnosti v Vzhodni Aziji, ki je zmazna vsem narodom in ljudstvom, živčim tu, prinesiti mir in blagor. Ta politika in ta cilj japonske nista samo pravična, temveč se tudi ujemata z naravnimi in zakonitimi željami ljudstev Vzhodne Azije.

Zakaj moramo zastavljati imetje, kri in usodo naše domovine v strahotni vojni za uresnitve tega jasnega in pametnega cilja? Anglija in Združene države, ki so pred dolgotimi leti vdrle v Azijo, so njen večji del potisnile na kolonialno ali polkolonialno stanje. Ti državi, ki sta bili zadosti brezobzirni, da sta uporabljali vsa sredstva za jemanje pravice azijskim narodom in za njihovo brezobzirno izkoriščanje, sta celo osvojili Japonski njene življenjske pravice. Del in vladaja, to je njuna zgodovinska politika.

Naš skupen cilj je v tem, da narodi velike Vzhodne Azije sodelujejo na podlagi enakosti in vzajemnosti za novo dobo skupne sreče in skupnega blagor. Kitajsko je treba rešiti angleško-ameriškega jarma, jo obnoviti in spet vrniti Aziji. Siam naj se razvija še nadalje kot močna samostojna država. Birma, Filipini in tudi Indija imajo vso pravico, da so neodvisni. S tem bodo ti azijski narodi prišli v položaj, da bodo uživali na koncu tisti prostor, kakor jim gre.

Sedanja vojna ni samo vojna za pravičnost na splošno, temveč tudi boj za prepoved Azije. Ne morem dovolj poudariti, kako brezpogojno potrebno je za vse azijske države in narode, da to vojno doblimo in s tem zagotovimo njihovo življenjske pravice. Japonsko, ki se bori v Vzhodni Aziji, preveča isti duh kakor Nemčijo in njene zaveznice, ki se volkujejo v Evropi. Ni mi treba omenjati, da je visoki cilj trojne zveze: pomagati pravičnosti do oblasti povod na svetu — moči doseči samo s končno zmago osnih držav.

Na koncu svoje poslanice bi rad izrekel najodkritosrčnejše želje za osebni blagor vojne velike Nemčije in gospoda nemškega zunanjega ministra.

»Messaggero«: Vlada časti

«cp- Rim, 1. okt. Pod naslovom »Vlada časti« piše rimski »Messaggero« v svojem uvodniku: Italijani se začnejo polagoma zavedati strašnih posledic sramotne Badoglijeve izdaje. V štirinajstih dneh je ta general zapravil čast države. Nova fašistovska republika stranka si je zastavila cilj, znova pridobiti izgubljeno čast. To je častni dolg številnim padlim v tej vojni. Pri tej nalogi se zgrinja vsa Italija okoli Ducejeve osebe in se podreja njegovi vladi.

Ljudstvo vidi najlepše vojaške kreposti italijanskega ljudstva vtelesene v osebi maršala Grazianija. On je nepremagljiv junak v mnogih italijanskih vojnih pohodih. Samo vlada borcev lahko spet pribori nazaj čast in svobodo, po kateri stremi domovina. Zato vidi italijansko ljudstvo — zaključuje list — v svoji novi fašistovski vladi vlado narodne časti.

»Messaggero«:

Die Regierung der Ehre

DNB Rom. Unter der Überschrift »Die Regierung der Ehre« schreibt der römische »Messaggero« im Leitartikel: Nur allmählich begannen die Italiener sich über die furchtbaren Folgen des schmachlichen Verrats Badoglio Rechenschaft abzulegen. Innerhalb von vierzig Tagen habe ein General die Ehre des Landes zertrümmert. Die neue faschistische-republikanische Regierung habe sich zum Ziel gesetzt, die verlorene Ehre wiederzugewinnen. Das sei eine Ehrenschuld gegenüber den unzähligen Gefallenen dieses Krieges. Bei dieser Aufgabe schreie sich ganz Italien um die Person des Duce und stelle sich hinter seine Regierung.

Die Verkörperung der schönsten militärischen Tugenden des italienischen Volkes sehe das Volk in der Person des Marschalls Graziani. Er sei der unbesiegt Held so mancher italienischer Feldzüge. — Nur eine Regierung von Kämpfern könne die ersehnte Ehre und Freiheit des Vaterlandes wiedererlangen. Darum sehe das italienische Volk, so schliesst das Blatt, in seiner neuen faschistischen Regierung eine Regierung der nationalen Ehre.

»Il Messaggero«:

Il Governo dell'onore

DNB. Roma, 1. ott. Sotto il titolo »Il Governo dell'onore« scrive il »Messaggero« di Roma nel suo editoriale: Gli Italiani cominciano gradatamente a rendersi conto delle terribili conseguenze dell'ignominioso tradimento

di Badoglio. In due settimane, un generale ha distrutto l'onore del paese. Il nuovo Governo fascista repubblicano si è proposto lo scopo di riconquistare l'onore perduto. E' l'onore dovuto ai numerosi Caduti di questa guerra. Nell'assolvere questo compito, tutta l'Italia si schiera intorno alla persona del Duce e segue il suo Governo.

Il popolo vede personificate le più belle virtù militari della Nazione italiana nella persona del Maresciallo Graziani. Egli è l'eroe invincibile di parecchie campagne italiane. Soltanto un Governo di combattenti può riconquistare l'onore agognato e la libertà della Patria. Il popolo italiano vede perciò, chiude il giornale, nel suo nuovo Governo fascista il Governo dell'onore nazionale.

Die faschistische Partei in Rom wieder im alten Sitz

DNB Rom. Die faschistische Partei in Rom hat am Freitag ihren Sitz wieder in der historischen Palazzo Braschi verlegt, in dem sie auch vor dem Badoglio-Putsch ihren Sitz hatte.

Fašistovska stranka na starem sedežu v Rimu

«cp- Rim, 1. okt. Fašistovska stranka v Rimu je v petek spet prenesla svoj sedež v zgodovinsko palačo Braschi, kjer je imela svoj sedež tudi pred Badoglijevim pučem.

Il Partito fascista ritorna nella sua vecchia sede di Roma

DNB. Roma, 1. ott. Venerdì scorso il Partito fascista a Roma è ritornato nello storico Palazzo Braschi ove aveva la sua sede anche prima del »putsch« di Badoglio.

Mussolini — poglavar italijan. fašistovske republike

Rim, 30. sept. DNB. Ob prevzemu državne oblasti je Italijanska republika fašistična vlada izdala proglas na narod, v katerem pravi, da se 26. septembra uvaia republika oblika vladavine. Mussolini je prevzel s tem vse posledice državnega poglavarja.

Rim, 30. sept. DNB. List »Lavoro Fascista« je postal glavni vladni list. Njegov urednik je bivši propagandni minister Pavolini, ki vodi sedaj posle tajnika fašistične stranke.

Popoln obrambni uspeh pri Zaporožju

Vojna mornarica in letalstvo sta v septembru potopila 65 sovražnih vojnih ladij in 56 trgovskih ladij, mnogo drugih edinic pa poškodovale

Iz Führerjevega glavnega štana, 1. okt. Nemško vrhovno poveljstvo javlja:

Na kopni fronti kubanskega predmočja so naše čete zavrnile več močnih sovjetskih napadov. Sovražno boje skupine, ki so se ponovno skušale izkrcati, so bile uničene.

Na bojnem področju jugovzhodno od Zaporožja so večerajšnji boji prinesli popoln obrambni uspeh. Z najmočnejšimi pešotnimi in oklepnimi silami izvedeni sovražnikovi poskusi za prodor so bili odbiti. Sovjeti so utrpeli hude krvave izgube. Izmed 250 napadajočih oklepnih voz je bilo 140 uničenih.

Ob srednjem Dnjepru se nadaljuje ogorčen boj za posamezna sovražnikova predmočja.

V raznih odsekih srednjega dela in na severu vzhodnega bojišča so bili zavrnjeni sovjetski krajevni napadi.

Letalstvo je s združenimi oddelki bojnih, sturmoglavih in borbenih letal posegalo učinkovito v boje jugovzhodno od Zaporožja in ob srednjem Dnjepru. Na Črnem morju je neka podmornica potopila 800 tonski sovražni parnik.

Na južnoitalijanskem bojišču je prišlo večeraj samo južno od Vesuva do omembe vrednih bojev. Sunkl

angleških oklepnih sil so bili tamkaj zavrnjeni.

Na Sredozemskem morju so letala dosegla bombne zadetke na dveh sovražnih bojnih enotah in ju hudo poškodovale. Lovci iz spremstva so pri tem sestrelili 3 sovražna letala.

Pri sovražnih letalskih napadih na dan 29. septembra in v noči na 30. september je bilo kljub neugodnemu vremenu nad zahodno Nemčijo in nizozemskim obalnimi področjem sestreljenih 40 sovražnih letal.

Vojna mornarica in letalstvo sta potopila v mesecu septembru: 1 bojno ladj, 3 križarke, 29 rušilcev, 3 torpedovke, 13 hitrih čolnov, 1 podmornico in več najmanjših podmornic, 2 čolna za iskanje min, 2 stražni ladij in 20 izkrcevalnih čolnov.

Poškodovane so bile: 1 bojna ladj, 18 križark, 17 rušilcev, 1 torpedovka, 8 hitrih čolnov, 15 izkrcevalnih čolnov in 5 drugih bojnih enot.

Razen tega je bilo potopljenih ali uničenih 55 trgovskih ladij s skupno 315.700 tonami ter ena prevozna jadrnica in poškodovanih 133 nadaljnjih ladij z nad 600.000 tonami. Poškodbe številnih zadetih bojnih in trgovskih ladij so tako hude, da se lahko računa z uničenjem dela teh ladij.

NUOVE GRAVI PERDITE DELLA FLOTTA NEMICA

nel mese di settembre sono state affondate oltre 65 navi da guerra nemiche e altrettante danneggiate 55 navi mercantili, affondate, 133 danneggiate

Dal Quartiere Generale del Führer, 1 ottobre. Il comando supremo tedesco comunica:

Sul fronte terrestre della testa di ponte del Cuban le nostre truppe hanno respinto parecchi forti attacchi sovietici. I raggruppamenti da combattimento nemici, che tentavano nuovamente lo sbarco, venivano annientati.

Nella zona di guerra a sud est di Saporosce i combattimenti di ieri riportavano pieno successo difensivo. I tentativi di penetrazione fatti dal nemico con ingentissime forze di fanteria e di mezzi corazzati, venivano respinti. I Sovietici ebbero gravi sanguinose perdite. Dei 250 carri armati d'assalto, 140 venivano annientati.

Sul Nipr centrale sono ancora in corso esasperati combattimenti per singole teste di ponte nemiche.

Nel diversi settori della zona centrale e a Nord del fronte orientale locali attacchi sovietici venivano respinti.

La Luftwaffe assieme a reparti di aerei da combattimento ed aerei impiechisti e bombardieri prendevano parte efficace ai combattimenti a sud est di Saporosce e sul Nipr centrale.

Un sottomarino affondava nel Mar Nero un piroscafo nemico di 800 ton.

Sul fronte suditaliano, avvennero ieri combattimenti degni di menzione soltanto a sud del Vesuvio. Attacchi di forze motorizzate britanniche venivano respinte.

Nel Mediterraneo la Luftwaffe centrava due unità della flotta da guerra nemica danneggiandole gravemente. La caccia del seguito abbattava tre aerei nemici.

Negli attacchi aerei nemici del 29 settembre e nella notte sul 30 settembre, malgrado le sfavorevoli condizioni atmosferiche sulla Germania occidentale e sulla costa adriatica, venivano abbattuti 40 aerei nemici.

Nel mese di settembre la marina da guerra e la Luftwaffe affondavano: 1 nave da battaglia, 3 incrociatori, 20 cacciatorpediniere, 3 torpediniere, 13 rapide motonavi, 1 sommergibile e parecchi piccolissimi mas, 3 navi dragamine, 2 vedette e 20 navi da sbarco.

Venivano danneggiate: 1 nave da battaglia, 18 incrociatori, 17 cacciatorpediniere,

Borbena volja

v Evropi in Vzhodni Aziji

«cp- Zaveznikstva se morajo izkazati v težkih urah. Lahko je skleniti pakt zvestobe, kadar sveti jasno sonce, toda po zgodovinskih izkušnjah ni vedno samo po sebi umevno, da borbene skupnosti preživijo vse spremembe polne faze v kaki več let trajajoči vojni. V tej vojni smo videli pri naših nasprotnikih, da je bila prelomljena že marsikatera jamstvena pogodba, med njimi najmočnejše vseh zavezništve, francosko-angleška antanta, ki je poleti 1940 razpadla v prah in cunje.

Ker je bila v kratkem po Badoglijevim izdajstvu tretja obletnica dneva podpisa pogodbe o trojni zvezi, so dobile velesile zavezništva, ki družijo dve zemeljski celini, dobrodošlo priliko, oznaniti pred vso svetovno javnostjo trdnost te pogodbe.

Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je orisal na svoj sproščeni način svetovno politična razmerja med velesilami, bical krivična hotenja sovražnikov ter je mogel iz svoje globoke vednosti o zmagi sil trojne zveze zavrniti vse baharije Angloamerikancev ter boljše vikirov. Nasprotnikom se ne bo nikdar posrečilo zavojevanje Evrope! Trojna zveza je simbol pravičnosti, kajti njeno bistveno jedro je, braniti življenjske pravice narodov Evrope in Vzhodne Azije. Tudi za Japonsko je že več let trajajoča borba vojna za samoohrambo in takšne vojne se bodo končale le na ta način, da bo dokončno zagotovljena neodvisnost ogroženih držav. Tako bo ta druga, večja in irša svetovna vojna šla v zgodovino kot osvobodilna vojna mladih narodov.

Razdeljevanje racioniranih živil v oktobru

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino naznanja:

V mesecu oktobru bodo delili trgovci, sadrugi in peki racionirana živila samo na živilske nakaznice, ki jih je izdal mestni prekrbovalni urad v Ljubljani. Izvzeto so dodatne nakaznice za delavce, ki so jih izdali ostali prekrbovalni uradi.

Živila se bodo delila v dveh obrokih, in sicer:

1. kruh ali krušna moka za vse nakaznice za kruh za prvih 10 dni (odrezki označeni z datumom od 1. do 10. oktobra);
2. koruzna moka za vse nakaznice za kruh za naslednja dva dneva (na odrezke, označene z datumom 11. in 12. oktobra);
3. 100 gr maščob (maslo ali mast ali 1 del olja) na prvih 8 dnevnih odrezkih, ki so označeni z datumom od 1. do 8. oktobra;
4. ostala racionirana živila v celomesečnih količinah.

Delitev kruha, krušne in koruzne moke in maščob na ostale odrezke bo objavljena pravčasno v dnevnem časopisu.

Na izdane živilske nakaznice pripadajo sledeča racionirana živila:

- a) Navadna živilska nakaznica: dnevno: 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke; mesečno: 2000 gr živil za juho (riž ali testenine); testenine sme oddati trgovci na osebno največ 400 gr, ostalo riž; 400 gr maščob (maslo, mast ali olje); 500 gr sladkorja; 500 gr soli; 100 gr paradižnikovega mezza na odrezek »901«; 60 gr trdega sira na odrezek »902«; v kolikor ne bi dobili potrošniki dovolj sira pri svojem trgovcu, naj ga dvignejo pri mlekarjih stojnicah na Pogačarjevem trgu: 100 gr pralnega mila; 100 gr toaletnega mila na odrezek »903«.

Prva prireditve domobrancev

Ljubljana, 1. oktobra.

V nedeljo ob petih popoldne bo v frančiškanski dvorani prva prireditev Slovenske domobranske legije. Prireditve je namenjena zlasti pripadnikom legije in tistim, ki so se že prijavili, ti pa naj pripeljejo s seboj tudi svoje prijatelje in somišljenike. Spored prireditve je zelo lep in pester.

Koledar

Sobota, 2. vinetoka: Anželi varuhi; Leo-degar, škof in mučenec; Toofil, spoznavalec.

Nedelja, 3. vinetoka: rožensvečka nedelja; Terezija Deteta Jezusa, devica.

Zgodovinski paberki

1. 1905. je bila na osnovi zakona, ki ga je predlagal poslanec Nikolič in skupščina sprejela, otvorjena univerza v Beogradu. Na ustanovitveni zasedbi so se razpravljali o vseh vprašanjih, ki so jih v času Karadžića, vendar tedaj prilike za to niso bile ugodne. Podoben je bil položaj v času vladavine kneza Miloša, ki inteligentov eploh ni maral, bal se je za svoj vpliv in moč. Vprašanje univerze so znova spoznili za vlado Aleksandra Karadžića, toda tudi tedaj ga niso rešili, vleklo se je skozi desetletja, dokler niso prodreli v Srbijo nove zahodno-evropske misli, ki so zajele plati mladine. V času ustanovitve je imela univerza 16 rednih in 18 izrednih profesorjev in 778 slušateljev, od tega 87 elusateljev. V svetovni vojni so bile univerzitetne zgradbe močno poškodovane ali pa povsem uničene, zato pa je takoj po vojni rasla cela vrsta novih zgradb in beograjska univerza se je široko razmahnila, posebno ko so v njenem okoliščju ustanovili še pravno fakulteto v Subotici in filozofsko v Skoplju. V dobrem desetletju je postala beograjska univerza z blizu 10.000 slušatelji eno najpomembnejših kulturnih središč jugovzhodne Evrope.

Izšel je

Scottov roman v slikah

»IVANHOE«

Naročniki, ki so plačali knjigo pri vratarju Ljudske tiskarne, jo dobe prav tam. Zaenkrat je na razpolago broširana izdaja. Vezane knjige pa bodo dobili naročniki od prihodnjega ponedeljka naprej.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospodična Dana Rohrmann. Pokopali so jo dne 1. oktobra v rodbinsko grobnico na pokopališču pri Sv. Križu. Blag ji spomin! Žalujemo sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

= Poročila sta se v cerkvi Marijinega Oznanjenja g. inž. Ivan Zalokar, sin primarija ženske bolnišnice v Ljubljani, in gđ. Nasta Ogorelec, hči veletrgovca. Mlademu paru naše iskrene čestitke.

MOLITEV NA GORI

39 Vinko Beličič

Novela

Tiho in otožno je gledal Janko svet svojih otroških let, kakor ga je že tolikokrat gledal, hoteč najti v njem nekaj one nekdanje srčne vedrine in sproščenosti.

Ali sem česa kriv pred Majdo Kovačovo? se je vprašal. Premislil je vse svoje življenje, kolikor je bilo vezanega na to dekle, in ni si mogel odgovoriti. Nasprotno, le nova podrobnejša vprašanja so se mu vsiljevala.

Ali sem ji dajal povod za čustva ljubezni? Ali sem stal vedno v primerni razdalji od nje? Ali sem si kdaj vsaj v mislih želel njene ljubezni?

Hladno, brez čustvenosti ko bolnik je tipal po spominih in presojal svoja dejanja, a krivde pred Majdo ni našel.

Teža na duši pa je ostala in ni se umaknila hladnemu razumu. Ta teža je bilo sočutje do Majdinega trpljenja, zakaj njeno trpljenje je izviralo iz neizkušene, lahkovernega deklišta, a se bo, o tem je bil prepričan, prerodilo ob svojem času v veliko življenjsko skušnjo.

Ali je Janko mogel slutiti, kako se bo končalo njegovo prijateljstvo do nje? Se na misel mu ni prišlo, da bi čutila Majda do njega kaj več, kakor je družbena povezanost, ki v tujem svetu zblizha dva stara znanca in ki se bo spet mirno pretrgala, ko ju podobno življenje v istem kraju ne bo več družilo.

In vendar — je Janko razmišljal dalje — kako da me je Majda močneje privlačevala ko Marko? Če ni bila želja po ljubezni, ali ni bil morebiti klic zdrave, zatajevanje moške krvi, ki je težila po ženski krvi? Nel je odločno zavrniti čudno misel. O tem ni govorila, ki je molčala, kri molči že vrsto let, umirjeno je moje telo, kakor je umirjena pokrajina, ko se zdijva neurje.

Naposled se je Janku odkrilo spoznanje.

Ni ga gnala k Majdi čutnost, tudi želja po ljubezni ne, ampak ga je sililo k njej kopnenje po ženski nežnosti, ki edina bi mu mogla olajšati bolečine raztrganega srca in ki edina bi mu s svojo sončno naravo približala svet pozabe in veselja.

Verlautbarung des Chefs der Provinzialverwaltung Laibach über das Weiterbestehen der bisherigen Bewirtschaftungsvorschriften.

1. Alle Bewirtschaftungsmassnahmen bleiben aufrecht.
2. Der Verkehr mit bewirtschafteten Waren ohne Hereinnahme und Abgabe von vorgeschriebenen Bezugsbewilligungen ist verboten.
3. Die bisherigen Strafbestimmungen bleiben in Kraft.

Objava šefa pokrajinske uprave v Ljubljani

o nadaljnji veljavnosti dosedanjih predpisov o racioniranem gospodarstvu.

1. Vsi ukrepi o racioniranem gospodarstvu ostanejo v veljavi.
2. Promet z racioniranim blagom je prepovedan, če se za to blago ne jemljejo in ne oddajajo predpisane dovolilnice za nakup.
3. Dosedanje kazenske določbe ostanejo v veljavi.

Notificazione del Capo delle Amministrazione Provinciale di Lubiana

circa l'ulteriore validità delle disposizioni vigenti in materia di razionamento.

1. Tutte le disposizioni in materia di razionamento restano in vigore.
2. Il commercio con generi razionati senza ritiro e consegna del prescritti buoni è proibito.
3. Le attuali disposizioni penali restano in vigore.

Der Präsident, predsednik, il presidente: RUPNIK.

Čudovita knjiga za vse in za vsakogar je spis srednjeveškega meniha TOMAŽA KEMPCANA: HOJA ZA KRISTUSOM

Novo popolno izdajo je priredil ALES UŠENIČNIK 368 strani, ženna oblika. Vezano L 28.—boljša izdaja L 35.—

Ljudska knjigarna v Ljubljani Pred škofijo 5 — Miklošičeva 5

Drobne vesti

Vice se po več tednov drže in se proti koncu septembra zbirajo za polet v južne, toplejše kraje. Na dan sv. Mihaela popoldne, ko se je začelo jasneti, so mnogi lahko opazovali, kako so se lastavice, sicer v redkem številu, zbirale okrog kozolcev in hiš na Barju.

— Lekarne. Nočno službo imajo lekarnarje: Sušnik, Marijin trg 5; mr. Dušan Klavžek, Cesta Arlele Ree 4; in mr. Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

— Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo vršil od sobote do 20. ponedeljka do 8. mestni zdravnik dr. Gudel Debeljak, Ljubljana, Ciril-Metodova 62, tel. 27-29.

Šolske vesti

— Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema za šolsko leto 1943-44 kot redne slušatelje-ice one dijakinje, ki so dovršile višje razrede srednje šole ali redni enoletni trgovski tečaj. Sprejemajo se tudi izredni slušatelj-ice za posamezne predmete. Vpisovanje vsak dan do 9. oktobra. Informacije in nove prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— Na uršulanski gimnaziji je vpisovanje od 1. do 3. oktobra. Bišečenke se vpišujejo pri svojih razrednih učiteljicah, vse nove pa v ravateljstvo pisarni vsak dan od 8-12. S seboj naj prinese zadnje šolsko spričevalo, krstni list in event. tudi potrdilo o invalidnosti ali številu otrok v družini.

— Vpisovanje v otroški vrtec v Dekliškem domu Marije Pomočnice, Ljubljana, Karlovska cesta 22, bo za šolsko leto 1943-44 od 1. do 3. oktobra od 8-12. Redna otvoritev bo 5. oktobra.

— Večerni trgovski tečaj: Pouk knjigovodstva, korespondence, trgovstva, računstva, stenografije, strojepljiva, jezikov! Pričetek tečaja 15. oktobra. Vpisovanje se vrši vsak dan v pisarni ravateljstva do 7. večer. Učnina zmanjšana, informacije in propekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— Specialni tečaj knjigovodstva, korespondence, stenografije, strojepljiva, jezikov! Pričetek tečaja 15. oktobra. Vpisovanje se vrši vsak dan v pisarni ravateljstva do 7. večer. Učnina zmanjšana, informacije in propekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

Naročnike na poljudnoznanstveno zbirko „SVET“ bomo sprejemali le do 1. novembra t. l.

Naročite se na to slovensko poljudnoznanstveno knjižnico čimprej!

Naročite se takoj na svetovno znani roman

»IVANHOE«

ki je izšel z 205 krasnimi slikami.

Knjiga velja:

- broširana 35 lir
- v polplatno vezana . . 45 lir
- v celo platno vezana na najfinem papirju . 80 lir

Naročniki »Slovenec« in »Domoljubec«, ki plačajo knjigo vsaj do 5. oktobra, dobe broširano za 39 lir, v polplatno vezano za 40 lir.

V Ljubljani se dobi knjiga v veži Ljudske tiskarne pri vratarju.

Nova tramvajska tarifa v veljavi

V petek zjutraj 1. oktobra so se mnogi preprosti in tudi drugi ljubljanci sprva nekoliko začudili, ko jim je sprevodnik v tramvaju za vožnjo zaračunal 1 liro in jim pomnilni lepo rdeč listek. Takoj pa so se spomnili, da je s 1. t. m. stopila v veljavo nova enotna tramvajska tarifa. Za liro se človek lahko pelje od enega kraja do drugega, od enega konca do drugega. Nekateri potniki so zelo zadovoljni z enotno tarifo, to oni, ki se vozijo na prav dolge proge, toda oni, ki so doslej uporabljali kratke proge, so sprejeli novo tarifo s tihlo kritiko. Ti so se odločili, da bodo raje hodili peš, toda spomnili so se, da je vendarle bolje uporabljati tramvaj, ker se jim podplati nekoliko prihranijo. Drugače pa so ljudje novo tarifo primerno komentirali, da so paš oni v manjšini, ki imajo od tega delni dobiček, toda velika večina je ona, ki je prisiljena vstaviti v svoj proračun izdatkov višje vsote za tramvaj. Različni so bili dalje komentari o mesečnih voznih kartah. Bili so mnogi prepričani, da se bodo sedaj lahko poljubno vozili, ki se uvedena enotna tarifa, če bodo lahko za mesečnih 60 liral uporabljali vse moč proge. Toda kmalu so jih sprevodniki počutili, da njihova mesečna karta velja le za progo, ki je označena s legitimacijo. Sprevodniki pa so imeli zadnji september in posebno prvi oktober velik inkasno za mesečne karte. Olajšano pa je sprevodnikom delo pri izdajanju enkratnih voznih listkov. Vsekakor se bo pokazalo, da je enotna tramvajska tarifa mnogo praktičnejša, ko je bila poprejšnja. Sprevodnikom sedaj ni potreba nositi v zalogi raznovrstne vozne listke, marsikdo ima pri sebi le enoten listek, ki ga potem prespešnejo za naznačeno progo in razdaljo.

Z Vrhneke

Slovenška knjižnica III. letnik in poljudnoznanstvena zbirka »SVET« se narača in plačuje na Vrhniko na Podlipski cesti 8. Prav tam se dobi tudi pravkar izšli roman v slikah »IVANHOE«.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Opera: Sobota, 2. oktobra, ob 16: »Thais«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Nedelja, 3. oktobra, ob 16: »Traviata«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Drama: Sobota, 2. oktobra, ob 16.30: »V Ljubljano je daljmo«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Nedelja, 3. oktobra, ob 15: »Veliki mož«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

KINO SLOGA

Zopet veliko dramatično delo po ERNST ZAHN-ovi noveli »Der Schatten«.

»VIOLANTA«

Večna lepota gorskih krajev tvori čudovit okvir pretresljivega dejanja ljubezni, krivde in pokore.

V glavni vlogi: Annelies Reinhold, Richard Haussler in Hans Schlenk.

PREDSTAVE: ob 15 in 17; v nedeljo pa še ob 10.30.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 2. oktober:

8.30-9 Jutranji pozdrav — 9-9.20 Poročila v nemščini in slovenščini, prekinitev oddaje do 12.20 — 12.30-12.30 Uvod — 12.30-12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.30-14 Značna baletna glasba — 14-14.15 Poročila v nemščini — 14.15-15 Operetne avke izvajajo radijski orkester, vodi dirigent D. M. Siljanec — 15 Poročila nemškega vrhovnega poveljstva — Prekinitev oddaje do 17 — 17-17.15 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15-18 Zabavni koncert — Prekinitev oddaje do 19 — 19-19.30 Koncert tenorista Draga Čudna — 19.30-19.50 Poročila v nemščini in slovenščini — 19.50-20 Medlaga — 20-20.20 Poročila v nemščini — 20.20-21 Koncert Malega orkestra vodi Strne Lesjak — 21-22 Glasba ob koncu tedna — 22-22.10 Poročila v nemščini — Konec oddaje.

Iz »Službenega lista«

Tekstilni in oblačilni predmeti — prijava inventarja

Šef pokrajinske uprave v Ljubljani je izdal naslednje odredbe:

Člen 1. Vsa podjetja, industrijska, obrtniška, trgovinska na debelo in na drobno, trgovinska zastopstva z zalogo blaga, uvozniki in izvozniki, ki izvršujejo prodajo tekstilnega in manufakturnega blaga, čevljev in drugih oblačilnih predmetov, morajo sestaviti inventar blaga, ki je njihova lastnina ali lastnina tretjih oseb, a je na zalogi v njihovih skladiščih, prodajalnah ali drugih prostorih, in sicer z oddolnim dnevom popolnosti dne 3.4. oktobra 1943.

Inventurne operacije se morajo izvršiti v roku od 4. oktobra do 3. oktobra. V tej dobi naj imajo sicer podjetja odprto svoje lokale ob navadnih urah, morajo pa ustaviti vsako prodajo ali drugen odstop blaga, navedenega v tej naredbi.

Člen 2. V inventarju je treba navesti za vse kategorije, navedene v inventarju, ki je bil predložen v mesecu novembra 1942 v smislu naredbe št. 198, z dne 31. oktobra 1942, SI list št. 87, število metrov ali komadov in število točk.

Člen 3. Inventar je sestavljen v dveh izvodih in ga predložiti Pokrajinskemu gospodarskemu svetu, ki vrne en izvod kot potrdilo.

Člen 4. Kdor ne predloži inventarja v predpisanem roku, ali predloži nepopolen inventar, se sodno kaznuje s stroгим zaporom do 3 let in v denarju do 50.000 lir. V vsakem primeru pa se mu bo odvzelo obrtno dovolilo.

Cene za krompir letine 1943

Šef pokrajinske uprave je določil naslednje cene za krompir:

Člen 1. Za krompir letine 1943, in sicer za pravo in tržno blago, se določajo cene takole:

1. Od pridelovalca Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu za blago franko vagon nakladalna postaja, razsuto:

- a) rdeči krompir, vrsta Wolman, 100 kg . . 145.—lir
- b) vseh drugih vrst 100 kg . . 170.—lir

2. Od krompirja, ki je obsežen tudi zmesek 5 lir za stroške obične pri zbiranju in prevozu do postaje.

3. Od Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda na debelo trgovcem za drobno prodajo, za blago franko vagon železniška postaja Ljubljana

- a) rdeči krompir, vrsta Wolman, 100 kg . . 160.—lir
- b) vseh drugih vrst 100 kg . . 185.—lir

3. Od trgovca na drobno potrošniku, za blago franko prodajalca

- a) rdeči krompir, vrsta Wolman, 1 kg . . . 1.85 lir
- b) vseh drugih vrst 1 kg . . . 2.16 lir

Člen 2. Zasedni s 1. novembra 1943 do 31. marca 1944 je dovoljen mesečni pribitek lir 10.— za vsaki 100 kg kot odškodnina za gnitje in skladiščni usuh.

Preimenovanje društva Rdeči križ v Ljubljani in vzpostavitev prejšnjega upravnega odbora

Odločba Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 6. februarja 1942, št. 12, objavljena v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino z dne 11. februarja 1942, št. 4712, a katero je bil razpuščen upravni odbor Rdečega križa v Ljubljani in društvena uprava poverjena izrednemu komisarju, se razveljavlja. Upravni in nadzorni odbor stoji s tem spet v svoji funkciji. Sedanji društveni izredni komisar g. dr. Čatljanec, Unkas se razrešuje dolžnosti izredni tajni društvenemu odboru upravo ter svoje društveno imovino.

Društvo ki je doslej poslovalo pod imenom »Italijanski Rdeči križ, avtonomni osek v Ljubljani«, se imenuje odtlej »Slovenski Rdeči križ v Ljubljani«. Ta odločba stoji takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu pokrajinske uprave.

Ali ste se že naročili na »SVET«?

Pohitite, da boste dobivali redno in poceni lepe in poučne knjige s poljudno znanstveno vsebino. Mesečna naročnina je za naročnike le 20 Lir, dobič je za nenaročnike knjiga še enkrat dražja.

MALI OGLASI

VAJENCA in pomočnika za slaščičarsko obrt sprejme takoj Mores Franc, Igriska ul., Ljubljana.

PREKLIČUJEM podpisana tudi osebno, da so živilske karte št. 69999-69999 neveljavne ter se vsi trgovci in peki opozarjajo, da na te nakaznice ne izdajajo živil. Janežič Josipina, Poljskana 3.

STANOVANJE enosobno, krasno, s pritlikami, se takoj odda v Predovičevi ul. — Poizve se: Senčur, Florjanska 7-1.

STANOVANJE enosobno, po možnosti s kopalnico, tice samostojen gospod. Ponedelje na upravo »Slov.« pod »5000« 6620.

SIVALNI STROJ »Singer«, dober, obratno, za domačo uporabo, prodam, hišnica, Pred škofijo 19.

ROČNI OZBORNIK je najpodobnejša knjiga, ki vas seznaja s slovensko kulturo, svetovno zgodovino, zemljepisom, računstvom in gospodarstvom ter pravnimi navesti itd. na 100 straneh. Cena 20 lir. Dobi se pri Založbi, Novi trg št. 5.

POZORI! POZORI! Kupimo takoj za strojno ameriško globo v premeru 80 do 100 mm in »Rapid« jeklo za nože. Everest, Prešernova 44.

ELEKTR. MOTORJA znamke »Elin« 5 PS in AEG 6.3 PS oba 380 volt z žaltarji, se ugodno oddajo. Poizve se: Sijevski, Sv. Petra 5. Telefon 26-91.

IZGUBILO se je na poti od pasaže nebotičnika mimo Bate do Siona zapestna ura brez zadnjega klanca. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v založbi »Klas«, pasaja nebotičnika.

Vsem, ki ste jo poznali in cenili, sporočamo tužno vest, da nas je nenadoma zapustila naša ljubljena sestra, svakinja, nečakinja in sestrična, gospodična

Dana Rohrmann

Svojo zadnjo pot je nastopila dne 1. oktobra 1943 ob desetih iz kapelice sv. Nikolaja k Sv. Križu, kjer smo jo položili v rodbinsko grobnico. Ohranite pokojno v blagem spominu. Sveta maša zadušnica bo darovana dne 8. oktobra v cerkvi Sv. Petra ob pol 8. uri zjutraj.

Ljubljana, dne 1. oktobra 1943.

Globoko žalujoči:

sestre in brat z vsem sorodstvom.